

מראי מקומות- זכחים מ"ט

(א) תמורה מכח קדשים קאטיא- ע' בקובץ שעורים (ב', מ"ד, א'), שביאר ענין של תמורה, דחלוק ממי שנודר ואומר ככר זו עלי כקרבן, דבנדר אפי' אם אין קרבן בעולם, מ"מ האיסור חל עליו. אבל בתמורה, גדר של קדושת תמורה הוא דממשיך הקדושה שעל קרבן פלוני שיהי' נמשך על בהמה אחרת, ולזה בעינן קרבן בפועל. והביא ראי' לזה מסוגיין, דאמרי' דתמורה מכח קדשים קאטיא, ופרש"י דבא קדושת התמורה מכח קדושה קודמת, הלכך אמרי' בי' דאין הטפל חמור מן העיקר.

(ב) פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא- פי' הקהלות יעקב (מגילה ז', בשם בנו הגר"ח שליט"א) שאין קדושה השלמים נמשכת מכח קדושת הפסח, אלא מתחלת קדושתה הרי הוא קדוש להיות פסח בזמנה ושלמים שלא בזמנה.

(ג) לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר החדש- פי' תוס' דמה דחטאת מצורע טעונה נסכים ושאר חטאות לא טעונות נסכים, לא חשיב שיצא לידון בדבר החדש, ולא אמרי' דקאי על כל הכלל, והיינו משום דלא קרוי דבר חדש אא"כ סותר כללו כי הכא, דשאר אשמות כל דמו למזבח, ואשם מצורע חלק מהדם אתי לבהונות של המצורע, אבל מה שחטאת זו יש בה נסכים אף שכל חטאות אין בהם נסכים, אין זה דבר שסותר כללו. וע' בברכת הזבח מש"כ להק' מהא דלקמן (נז). דיצא תודה לידון בדבר החדש שטעונה לחם, וזה אינו סותר כללו, ומ"מ אמרי' שהוא נקרא דבר חדש (ולכא' כן הוא כוונת רעק"א להעיר בציונו בגלה"ש כאן). וע' בצאן קדשים שהאריך ליישב קו' זו, ובתוך דבריו שם כ' דכיון דמצינו נסכים בהרבה קרבנות, רק לא בקרבן חטאת, לכן אמרי' דאי"ז נחשב דבר חדש, אלא הוספה בעלמא. אבל בחלת תודה, דלא מצינו בשם זבח דבעי לחם, א"כ שפיר נחשב שהוא סותר לכללו, וא"כ נידון כיצא לדבר החדש (וע"ע מש"כ בזה).

(ד) א"כ נכתוב בהאי ולא נכתוב בהאי- הק' השפת אמת, א"כ קבלה מנין נדע, דבאשם מצורע לא כתיב קבלה, דהאי ולקח מדום דהתם מיירי בדם שמקבל בכפו ליתן על בהונות, ולא בקבלת הדם שאתי למזבח. וגם ק' קו' תוס' ד"ה לעכב, דק' לו דבמקבל עצמו לא ידעי' למה מעכב הא דצריך להיות בצפון. וע"ז כ' השפ"א דכיון דכל מתן דם באשם מצורע נלמוד רק מחטאת, א"כ כל דין קבלת הדם הוי כחטאת, ואפי' לעכב, ואפי' להמקבל, וא"כ שפיר הק' הגמ' נכתוב בהאי ולא בהאי.

(ה) חטאת מהיכן למדה, מהיקש, דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש- ולכא' דברי הגמ' צ"ב, שהרי מה שחטאת למד מעולה, אי"ז בתורת היקש, אלא שהוא מפורש בקרא דבמקום אשר ישחט העולה ישחט החטאת. ועוד, ע' בחי' ר' ארי' לייב (ח"ב, סי' ע"ח) שהק' על הגמ' בתחלת סוגיין (סוף מח:), דאמרי' לגבי חטאת ועולה, דאם חטאת בעי צפון לעיכובא, ודאי עולה בעי צפון לעכובא, שהרי חטאת נלמד מעולה. ותמה על זה, הרי מפורש בקרא הוא דבמקום שאשר ישחט העולה ישחט החטאת, וא"כ אי"ז ילפותא, ומה שייך לומר דלא מצינו שהטפל יהי' חמור מהעיקר, הרי אם התורה אמרה דין זה בחטאת וחוזר ושונה אותה, הרי הוא מעכב, ואף אם לא חוזר ושונה דין זה בעולה. וביאר [כן נראה בכוונתו] דהי' קים לה להגמ' דמה דהתורה מרבה דבמקום אשר ישחט העולה ישחט החוטאת, אי"ז סתם מראה מקום, לומר דמקום שחיתת החטאת הוא בצפון כמו העולה, אלא הביאור הוא דלענין עולה אמרה תורה שיש לחטאת דין כעולה. וא"כ, נמצא דשפיר אין שייך לומר דבחטאת יהי' מעכב לשחוט בצפון אף דבעולה אינו מעכב, דהא חטאת יש בה דין עולה, ודין עולה אינו לעכב. והוסיף דזהו היסוד דלמד מן הלמד, דהיינו דנתחדש בקדשים דאין יכול ללמוד הלכה ממקום אחר אלא א"כ מקום אחר זה הוי זה "דין שלו", אבל אם אי"ז "דין שלו", אלא דנוהג דין של חבירו, אינו יכול ללמוד ממנו.

(ח) **והתם מנא לן, דכתי' מראשו ועד רגליו, וכו'-**
פרש"י, דפריחה כתיב בעור נגע בשר, וקרחת
וגבחת כתיב גבי נתקין, וא"כ מהכ"ת דלגבי
קרחת וגבחת הוי פריחה בכולו טהור. ותמה
הרש"ש דהא קרחת וגבחת אינו ענין לנתקין,
וא"כ למה רש"י מערבבם. וכן תמה על
הרמב"ם, וכ' דלכאור' פשטות הגמ' מיירי
בבהרת דנעשה בקרחת וגבחת, ואינו ענין
לפריחה בנתקים, וצ"ע. וע"ע בשיעורי
הגרי"ד מה שביאר בשי' רש"י בזה.

וא"כ, ה"ה כאן, אף דהתורה אמרה בפירוש
שיהי' החטאת נשחט במקום העולה, ואי"ז
ילפותא, אבל סכ"ס אי"ז "דין עצמי" של
חטאת להיות נשחט בצפון, אלא דין עולה
הוא, וא"כ, שוב אין שייך ללמוד ממנה,
שהרי זה יהי' נחשב למד מן הלמד. וע"ש
שכ' להוכיח מכאן דדין שחיטת צפון אינו דין
כללי בקדשי קדשים, אלא דין מסויים לכל
קרבת שהוא קדשי קדשים שיהי' שחיטתו
בצפון, ע"ש עוד בזה.

(ו) **רבא אמר מהכא, וכו'-** וכ' הקרן אורה דצריך
לדקדק למה כ"א לא ניחא לי' לדרוש כדרשת
האחר. וכ' דלפי רבינא יש לפרש דלהכי נקט
דוקא דרשה דבמקום אשר ישחט העולה,
וכו', להורות דאפי' בדרשה כה"ג, דאינו
היקש ממש, מ"מ אמרי' בי' הכלל דאין
למדין היקש מן ההיקש. ומה דרבא לא ניחא
לי' בהא דרבינא, צידד דאולי משום דס"ל
להדרשה דדרש התורת כהנים מקרא זו. וע"ע
בהגהות הראמ"ה, דכ' דבאמת צריכי
לתרוייהו, דמדרבא הוה אמינא דוקא היכא
דלא ידענא אף למצוה, אבל היכי דידעי'
למצוה, גלוי מילתא בעלמא הוא לעיכובא,
ושפיר למדין מן הלמד. ומדרבינא בלבד,
ה"א דלמצוה ילפי' אלא לא לעכב, להכי
צריכי תרוייהו.

(ז) **משום דבעי אגמורי יותרת הכבוד ושתי**
הכליות מפר העלם דבר של צבור לשעירי
עבודת כוכבים, וכו'- הק' השפת אמת, מנלן
הא, הא כיון דלרבא ילפי' מכאן דדבר הלמד
בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש, א"כ
בפשיטות י"ל דכיון דילפי' פר העלם ממשיח
בהיקש, להכי כתיב כאשר יורם, אע"ג
דמפורש בו יותרת הכבוד, ללמדנו דלמד
בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש, ולכן לא
סגי בכאשר יורם, דאם הי' רק כאשר יורם,
הי' פר כהן המשיח לומד משלמים, ולכן אינו
חוזר ומלמד לפר העלם דבר, ולכן צריך לומר
בפירוש. וכתוב כאשר יורם להדגיש זה,
דבכאשר יורם גרידא לא מהני, ולכן צריך
לכתוב שתי הכליות וכו' בפירוש, והניח
בצע"ג.